

08.10.2025

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

§ 73

Joukkoliikenteen alueelliset palvelutasot vuosille 2026-2030 - luokkien vahvistaminen

TRE:4267/08.01.01/2025

Valmistelija / lisätiedot:
Huhtala Leena

Valmistelijan yhteystiedot

Joukkoliikennesuunnittelija Leena Huhtala, puh. 044 430 9088, etunimi.k.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Hallintosihteeri Noora Jalonen, puh. 040 142 4654, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Periviita Mika, Joukkoliikennejohtaja

Päätösehdotus

Hyväksytään joukkoliikenteen alueellisen palvelutason määrittelyn periaatteet liitteen mukaisesti.

Hyväksytään palvelutasoluokat ja niihin asetetut ohjeelliset liikennöintiajat ja ohjeellinen vuoromäärä arkipäivisin klo 7-18 sekä palvelukauden määrittely ja matkan vaivattomuus liitteen mukaisesti.

Kokouskäsittely

Joukkoliikennesuunnittelija Leena Huhtala oli asiantuntijana paikalla asian käsittelyn aikana.

Ilkka Hjerppe poistui kokouksesta asian käsittelyn aikana.

Perustelut

Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta hyväksyi 27.8.2025 § 60 Joukkoliikenteen alueellisen palvelutasoluokituksen vuosille 2026-2030 -projektin käynnistymisen. Projektin yhtenä tarkoituksena on luoda palvelutasoluokat, jotka ilmaisevat alueelle joukkoliikenteen ohjeellista arjen vuorojen määrää tunnissa sekä tavoitteellista liikennöintiaikaa arkisin ja viikonloppuisin.

Luokitukseen vaikuttavat tekijät

Luokkien määrittelyssä on käytetty hyväksi Nyssen kesällä 2025 tekemää data-analyysiä väestöntiheydestä, työpaikkamääristä sekä nousuista. Väestöntiheys ja työpaikkamäärät pohjautuvat Tilastokeskuksen tuottamaan Yhdyskuntarakenteen seurannan ruutuaineistoon (YKR). Väestöntiheyttä on tutkittu vuoden 2024 1 km² -ruutuaineiston pohjalta ja työpaikkamäärää on tutkittu vuoden 2023 1 km² -ruutuaineiston pohjalta. Tämän lisäksi Nysse on tutkinut nousijamääriä omasta data-aineistostaan

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

vuodelta 2024. Näiden kolmen datalähteen pohjalta on luotu arviointitaulukko sekä raja-arvot, joissa alueiden väestötiheys, työpaikkamäärät ja nousijamäärät on jaettu viiteen eri luokkaan tietyin periaattein.

Luokitukseen vaikuttavat myös laadulliset tekijät, joista merkittävimpanä on kunnan tekemä alueen maankäytön suunnittelu ja maankäytön kehittäminen. Viiden vuoden aikana tullaan kunnissa tekemään uutta maankäytön kehittämistä, ja osalla alueista on todennäköistä, että jo asemakaavoitetut alueet tulevat rakentumaan, ja asukkaita saadaan eri alueille lisää. Toisaalta on myös hyvin todennäköistä, että osalla alueista tapahtuu luonnollista väestön vähentymistä tai työpaikkojen muutosta. Laadulliset tekijät huomiodaan alueellisessa palvelutasomäärittelyssä, mutta niille ei ole rakennettu omaa arviointikehikkoa.

Luokkajaottelun periaatteet

Väestötiheys ja työpaikkamäärät sekä niiden raja-arvot pohjautuvat jo aikoinaan Tampereen raitiotien määrittelytavoitteisiin (Raitiotien tulevaisuuden suunnat Tampereen kaupunkiseudulla -selvitys vuodelta 2018), jonka pohjalta ratikka tarvitsee riittävän väestö- ja työpaikkamäärän toteutuakseen kannattavana. Ratikkapysäkin vaatimustasoksi on määritelty vähintään noin 2 500-3 000 asukasta tai työpaikkaa pysäkin ympärille, 600 metrin linnuntie-etäisyydellä. Tätä pysäkin väestö- ja työpaikkamäärän pohja-arvoa on hyödynnetty myös linja-autoliikenteen raja-arvoissa.

Ratikan matkustajakapasiteetti on linja-autoliikennettä korkeampi, joten linja-autoliikenteessä ei voida olettaa, että 2 500-3 000 asukasta ja työpaikkaa olisi korkeimpaan linja-auton palvelutasoluokkaan vaadittu raja-arvo. Matkustajakapasiteettieron lisäksi linja-autoliikenteessä parhaalla luokalla vuorojen määrä saattaa olla yli kuusi (6) vuoroa tunnissa, kun ratikalla tavoitellaan kahdeksaa (8) vuoroa tunnissa. Kapasiteetin ja vuoromäärän lisäksi on tutkittu työpaikka-alueiden tuottamaa matkamäärää. On havaittu, että työpaikka-alueilla joukkoliikenteen käyttömäärät ovat huomattavasti vähäisempiä. Työpaikkojen määrä on ruutuaineistossa puolitettu, jotta saadaan laskettua todellista matkustajapotentialiaa. Ruutuihin on yhdistetty väestötiheys ja puolet ruudun työpaikoista. Näiden lähtötietojen pohjalta on pystytty määrittelemään väestö- ja työpaikkamäärä kullakin luokalla suhteutettuna vuorojen määrään (liite 1.). Väestötiheys tai työpaikkamäärä -tavoitetaso laskee aina joukkoliikenteen tuntikohtaisen vuorojen määrän laskiessa.

Väestötiheyden ja työpaikkamäärien lisäksi on tutkittu myös Nyssen pysäkkikohtaisia nousijatietoja vuositasona. Nousijatiedot toimivat luokituksen tukena ja antavat etenkin talouteen viitteitä. Nousijamäärät eivät yksistään määrittele valittavaa luokitusta, sillä liikennepalvelu eri alueilla vaihtelee runsaasti. Nousijamäärät antavat kuitenkin käsitystä siitä, miten joukkoliikennettä on käytetty, ja ovatko nousijamäärät

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

samassa tasossa alueen väestöntiheyden ja työpaikkamäärien kanssa. Nousijamäärät on jaoteltu luokkiin hyödyntämällä historiatietoja siitä, kuinka paljon nousuja tehdään. Parhaassa luokassa puhutaan yli 330 noususta arkipäivisin/1 km² -ruudussa ja heikoimmassa luokassa puhutaan alle 25 noususta arkipäivisin/1 km² -ruudussa.

Luokka 1. (Paras palvelu)

- YKR:n ruutujaottelussa ruudun työpaikoista 50 % ja ruudun väestöntiheys muodostavat yhdessä, 1 km² ruutuun, yli 1 800 asukasta tai työpaikkaa
- 1 km² ruudussa tehdään yli 100 000 nousua vuodessa, vastaa arkipäivisin yli 330 nousua

Luokka 2. (Hyvä palvelu)

- YKR:n ruutujaottelussa ruudun työpaikoista 50 % ja ruudun väestöntiheys muodostavat yhdessä, 1 km² ruutuun, 1 200-1 799 asukasta tai työpaikkaa
- 1 km² ruudussa tehdään yli 55 000- 99 999 nousua vuodessa, vastaa arkipäivisin noin 250 nousua

Luokka 3. (Kohtalainen palvelu)

- YKR:n ruutujaottelussa ruudun työpaikoista 50 % ja ruudun väestöntiheys muodostavat yhdessä, 1 km² ruutuun, 600-1 199 asukasta tai työpaikkaa
- 1 km² ruudussa tehdään yli 27 000- 54 999 nousua vuodessa, vastaa arkipäivisin noin 130 nousua

Luokka 4. (Rajallinen palvelu)

- YKR:n ruutujaottelussa ruudun työpaikoista 50 % ja ruudun väestöntiheys muodostavat yhdessä, 1 km² ruutuun, 300-599 asukasta tai työpaikkaa
- 1 km² ruudussa tehdään yli 8 000- 26 999 nousua vuodessa, vastaa arkipäivisin noin 55 nousua

Luokka 5. (Kohdennettu palvelu)

- YKR:n ruutujaottelussa ruudun työpaikoista 50 % ja ruudun väestöntiheys muodostavat yhdessä, 1 km² ruutuun, alle 300 asukasta tai työpaikkaa
- 1 km² ruudussa tehdään alle 8 000 nousua vuodessa, vastaa alle 25 nousua arkipäivisin

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Määriteltyjen raja-arvojen pohjalta on mahdollista luoda luokat ja asettaa niihin ohjeelliset liikennöintiajat arkeen ja viikonloppuun. Tämän lisäksi on mahdollista asettaa ohjeellinen tuntikohtainen vuoromäärätavoite arkena klo 7-18 välillä. Liikennöintiajan ja vuoromäärän lisäksi määritellään palvelukausi, jolla ilmaistaan liikennöintitarjontaa pyhäpäivinä. Lisäksi taulukkoon on tuotu esille matkan vaivattomuus asiakkaan näkökulmasta.

Ohjeelliset liikennöintiajat on määritelty joka luokkaan. Liikennöintiajassa viimeisen vuoron lähtöaika on esitetty keskustasta alueelle kulkevaksi. Tämä tarkoittaa, että mikäli liikennöintiaika päättyy alueella esimerkiksi klo 23.00, illan viimeinen vuoro lähtee keskustasta kohti aluetta klo 23.00. Liikennöintiajassa ensimmäinen vuoron lähtöaika on esitetty alueelta keskustaan lähteväksi, eli jos liikennöintiaika alueella käynnistyy aamulla klo 6.00 niin aamun ensimmäinen vuoro lähtee alueelta kohti keskustaa klo 6.00. Parhaassa luokassa liikennöintiä on lähes ympäri vuorokauden, kun taas alimmassa luokassa liikennepalvelu on kohdennettu suurimman käyttäjäryhmän tarpeisiin, ja liikennepalvelua ei koulupäivän työaikojen ulkopuolella ole lainkaan.

Ohjeellinen tuntikohtainen vuoromäärä arkisin klo 7-18 välillä osoittaa tuntikohtaista vuorojen määrää alueella. Vuorojen määrä voi muodostua useasta linjasta tai esimerkiksi bussin ja junan tarjonnasta. Työssä ei osoiteta tuntikohtaista vuoromäärätavoitetta viikonloppuun, vaan yleistavoitteena on, ettei viikonloppuisin tuntikohtainen vuoromäärä laskisi arjen tasosta kuin enintään 50 %. Samaa periaatetta pyritään ylläpitämään myös arkisin klo 7-18 ulkopuolelle jäävinä aikoina. Tämä tarkoittaa, että jos palvelutasoluokassa 2. arjen vuoromäärätavoite tunnissa klo 7-18 välillä on neljä (4) vuoroa tunnissa, viikonloppuisin tai arkisin kello 18 jälkeen vuoromäärä tunnissa voisi tippua enintään kahteen (2) vuoroon tunnissa.

Palvelukausi ilmaisee liikennöintiä eri liikennepäivinä.

Palvelutasoluokassa 1. liikennöinti toteutetaan ympäri vuoden, jokaisena kalenteripäivänä. Heikoimmassa palvelutasoluokassa 5. liikennepalvelu on hyvin kohdennettua kysyntään nähden ja liikennepalvelua tarjotaan ainoastaan toisen asteen ja peruskoulun arjen koulupäivinä.

Matkan vaivattomuus kuvastaa yhteyksien suunnittelua ja matkantekoa. Osalla alueista matkanteko tulee vaatimaan asiakkaalta jonkin verran suunnittelua jo vuoromäärän johdosta, ja myös odotusajat ovat pidempiä. Toisaalta parhaalla tasolla joukkoliikenteen käyttö on vaivatonta ja sopii monipuolisiin matkustustarpeisiin.

Luokka 1. (Paras palvelu)

- Ohjeellinen liikennöintiaika:
 - arkisin klo 04-01 (perjantai-lauantai välisenä yönä klo 04 saakka)
 - lauantaisin klo 04-04

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

- sunnuntaisin klo 04-01
- Ohjeellinen vuoromäärä arkisin klo 7-18: +6 vuoroa tunnissa
- Palvelukausi: vuoden jokaisena päivänä
- Matkan vaivattomuus:
 - Kattavasti suoria yhteyksiä
 - Sopii monipuolisiin matkustustarpeisiin

Luokka 2. (Hyvä palvelu)

- Ohjeellinen liikennöintiaika:
 - arkisin klo 05-23
 - lauantaisin klo 06-23
 - sunnuntaisin klo 09-22
- Ohjeellinen vuoromäärä arkisin klo 7-18: 4 vuoroa tunnissa
- Palvelukausi: Läpi vuoden, ei jouluna ja juhannuksena
- Matkan vaivattomuus:
 - Toimivat yhteydet ja perustason vuorotarjonta

Luokka 3. (Kohtalainen palvelu)

- Ohjeellinen liikennöintiaika:
 - arkisin klo 06-23
 - lauantaisin klo 07-23
 - sunnuntaisin klo 10-22
- Ohjeellinen vuoromäärä arkisin klo 7-18: 2 vuoroa tunnissa
- Palvelukausi: Läpi vuoden, ei jouluna ja juhannuksena
- Matkan vaivattomuus:
 - Vaatii jonkin verran suunnittelua
 - Odotusajat ovat pidempiä

Luokka 4. (Rajallinen palvelu)

- Ohjeellinen liikennöintiaika:
 - arkisin klo 06-21
 - lauantaisin klo 08-21
 - sunnuntaisin klo 10-21
- Ohjeellinen vuoromäärä arkisin klo 7-18: 1 vuoro tunnissa
- Palvelukausi: Arkisin, saatavuus vaihtelee viikonloppuisin
- Matkan vaivattomuus:
 - Vaatii paljon suunnittelua

Luokka 5. (Kohdennettu palvelu)

- Ohjeellinen liikennöintiaika:
 - arkisin klo 07-10/12-16
- Ohjeellinen vuoromäärä arkisin klo 7-18: ei vakiovuoroväliä
- Palvelukausi: Perusopetuksen ja 2. asteen oppilaitosten työpäivinä

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

- Matkan vaivattomuus
- Palvelu on räätälöity oppilaitosten tarpeisiin

Tiedoksi

KAPA/Joli Satu Marjeta, Juha Kortteus, Petri Hakala, Maarit Kaartokallio, Sanna Pasanen, Maiju Lieskivi, Juha-Pekka Häyrynen, Elina Mäki, Riikka Salkonen, Hanne Tamminen, KAPA/lisu Katja Seimelä, Pekka Stenman, Heljä Aarnikko, Katri Jokela, Hanna Reuterhorn, Timo Seimelä, Pia Tuupanen, Katri Jokela, Ari Vandell, KAPA/YKA Pia Hastio, Anna-Lotta Kauppila, Jukka-Antero Aaltonen, KAPA/AKA Hanna Montonen, Elina Karppinen, KITIA/Henna Kuitunen, Kangasalan kaupunki/Tuomas Kähkönen, Lempäälän kunta/Valtteri Partanen, Nokian kaupunki/Ville Lipasti, Oriveden kaupunki/Mari Kinnunen, Pirkkalan kunta/Joonas-Petteri Kallonen, Vesilahden kunta/Mikko Latvala, Ylöjärven kaupunki/Mari Ruissalo, Valkeakosken kaupunki/Mari Tomperi, Pirkanmaan ELY-keskus, Tampereen kaupunkiseutu/Eero Kauppinen, Kaisu Kuusela, Jussi Välimäki, Pirkanmaan liitto/Ruut-Maaria Rissanen, Pirkanmaan hyvinvointialue/Tero Rahkonen, Mari Vuorinen, Minna Kylmäniemi

Liitteet

1 Liite Jolila 8.10.2025 Joukkoliikenteen alueelliset palvelutasot vuosille 2026-2030 luokat

Nähtävilläolo ja tiedoksianto asianosaiselle

Pöytäkirja asetetaan nähtäväksi 14.10.2025 kaupungin internetsivulle www.tampere.fi.

Päätös on lähetetty sähköisesti 14.10.2025.

Asia liitteineen on katsottavissa kaupungin internetsivulla www.tampere.fi. Pyydettäessä ote toimitetaan liitteineen.

Muutoksenhakuviranomainen

Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta

Tampere
14.10.2025

Noora Jalonen
Hallintosihteeri

08.10.2025

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Oikaisuvaatimus

§73

Oikaisuvaatimusohje

Oikaisuvaatimusohje

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen.

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Kuntien yhteisen toimielimen päätökseen saa oikaisuvaatimuksen tehdä myös sopimukseen osallinen kunta ja sen jäsen.

Oikaisuviranomainen

Oikaisua haetaan päätösotteessa mainitulta muutoksenhakuviranomaiselta.

Oikaisuvaatimus tulee toimittaa osoitteella:

Tampereen kaupunki
Kirjaamo
Frenckellinaukio 2 B, PL 487
33101 Tampere

Oikaisun voi lähettää myös virallisen sähköisen asioinnin lomakkeella osoitteessa <https://www.tampere.fi/asioi-kaupungin-kanssa> tai sähköpostilla kirjaamo@tampere.fi

Tampereen kaupunki ei vastaa sähköpostilla lähetetyn oikaisuvaatimuksen tietoturvallisuudesta.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä **14 päivän** kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Tiedoksisaanti

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, 3 päivän kuluttua sähköpostin lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Tiedoksisaantipäivää tai sitä päivää, jona päätös on asetettu nähtäväksi, ei lueta määräaikaan. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa tehtävän toimittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimus

Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen.

Oikaisuvaatimus on toimitettava oikaisuvaatimusajan kuluessa oikaisuvaatimusviranomaiselle. Oikaisuvaatimuksen tulee olla perillä

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä klo 16 mennessä. Oikaisuvaatimuksen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.